

SAMOBORSKI LIST

== Ljetovališni vjesnik. Izlazi svake prve nedjelje u mjesecu. ==

Pretpлата do konca ove godine stoji:
za domaće K 1.—, za vanjske s poštarinom K 1.20, Pojedini broj
stoji 20 filira.
Uprava nalazi se u Tiskari Eugena Košaka, Rambergova ulica br. 18.

Pretpлата i oglasi plaćaju se u upravi, a dopisi se šalju uredništvu
„Samoborskoga lista“.
Uvrzbina se za oglase računa po cjeniku, izloženom u upravi lista.
Rukopisi se ne vraćaju. Nefrankirani se listovi ne primaju.

God. I.

U Samoboru, II. rujna 1904.

Broj 2.

Naš obrtnički pomladak.

I.

Danas se rado uzdiše za blaženim starim vremenima. Čini se, kano da je onda bilo sve drugo jačije i bolje. No ni tko ne zna točno odrediti, gdje je granica tih dobrih starih vremena, iza kojih nastaje novo lošije doba. Jer eto za onim blaženim vremenima uzdišu oci naši, njih se zahvalno spominjahu djedovi naši; za njima vapimo mi, a uzdisat će za njima bez sumnje i djeca i unučad naša, a svaki od njih za svojim starim vremenima. Stalna je dakle samo mijena, a prema njoj treba i mi da mijenjamo i udesimo svoje živovanje i djelovanje.

I obrtnički stalež rado vapi za nekadanjim dobrim vremenima, napose se rado i s pijetom sjeća vremena cehovskih. Mnogi još i danas žale za korisnom ovom institucijom, koja ako je i imala koju tamnu stranu, ipak se ne može poreći, da nije u cehova bilo i mnogo dobra. No liberalni si je duh svuda počeo krčiti put, pa nije čudo, da je i nekadanjim cehovima odzvonilo, a sloboda obrta zavlada potpuno. Ali kako je sloboda na jednoj strani dala, tako je opet na drugoj strani interese pojedinaca ugrozila. Pojavila se namime na sve strane utakmica — životna borba. I tako pojedinac, ma da imade razriješena krila slobode, ipak osjeća neku sapetost, — čuti pritisak silne konkurencije, koja ga sili, da se uhvati u borbu, — u borbu za opstanak. Naravno jest, da se u ovoj borbi mogu održati samo jači borci, dok slabiji moraju propasti: preslabi su, da se održe na površini uzburkane utakmice, pa je već prvi njezini valovi zahvate i potope. Bila dakle današnja vremena bolja ili gora od starih, stalno jest, da je život borba i da se za nj valja dobro pripremiti, tko se želi u borbi toj na površini života održati.

Prema ovoj činjenici treba svaki stalež da pripravlja svoj pomladak za budući mu život, pa tako treba da radi i stalež obrtnički. A kako i dali on valjano i dovoljno sprema svoj pomladak za onu borbu, koja ga u njegovu zvanju čeka?

Iz iskustva, što ga crpamo iz mnogogodišnjega svoga opažanja, osvjedočeni smo, da je današnji naš obrtnički pomladak od znatne česti slabo i premalo spremljen za buduće svoje zvanje. Kod nas su doduše zavedene šegrtske škole za naobrazbu obrtničkoga pomlatka, pa je korist njihova po općenomu priznanju znamenita. Ali u šegrtskoj školi crpa šegrt ponajviše teoretičku naobrazbu, koja se doduše može porediti sa praktičnom, ali joj se nikako ne može pretpostaviti, dapače bismo kod obrtnika vazda ustupili dvije trećine praktičnoj njegovoj spremi, a jednu trećinu

teoretskoj. Pa baš praktična strana naukovanja, pa onda čudoredno vladanje današnjeg obrtničkog pomlatka, to su dvije ponajglavnije stvari, radi kojih se danas najviše žali za nekadanjim cehovima. A zašto? Zato, jer se je onda nad jednom i drugom ovom stvari vodila stroga kontrola, te se nije ni jedan naučnik proglašio kalfom, koji nije dokazao potpuno korektno vladanje i valjanu spremu za svoj obrt.

A danas? Danas se do malih izuzetaka ni sam posloposlodavac ne brine mnogo za čudoredno vladanje svoga šegrta, a nastojanje, da ga savjesno i što bolje spremi za buduće njegovo zvanje, dosta je rijetko. A što je kod toga najžalosnije, jest, da ni sami roditelji šegrtovi ne vode mnogo brige za praktičnu naobrazbu svoga dieteta, nego nastoje ponajviše oko toga, da mu ishode što prije oslobodjenje, kako bi onda i oni od sinove zaslužbe crpali neku korist. I tako radi vlastitoga interesa zanemaruju momente, koji su odlučni za budućnost njihova dieteta.

Da nam se ne kaže, da mjeru prevršujemo, osvjetlit ćemo svoje tvrdnje izbliže s nekoliko primjera. Priznat će nam bez sumnje svatko, da je za valjanost praktične naobrazbe obrtničkoga pomlatka od velike i odlučne važnosti ne samo lična vrsnoća dotičnoga majstora, nego i trajanje naukovnoga vremena. Što se onoga prvoga tiče, nažalost se mora prekoriti, da imade vrsnih majstora, koji svoga naučnika vrlo rijetko pripuštaju i upućuju u finije vrste radnje, nego ih vazda drže kod najobičnijih svagdanjih poslova. Pa tako ma da je šegrt bio u vrsnijoj ruci, ipak mu je mnogo toga iz njegove struke ostalo skroz nepoznato. Pitamo li dotičnoga obrtnika, zašto tako zanemaruje naobrazbu svoga naučnika, odgovorit će nam, da tako čini zato, jer se boji, da bi mu sadanji njegov šegrt mogao doskora kao svoj gospodar konkurirati.

Što se pak tiče sklapanja ugovora i trajanja naukovnoga vremena, o tome — radi pomanjkanja prostora — slijedeći put.

Društveni dom u Samoboru.

Uzvišena slava, što su je najbliža nam braća Slovenci nedavno slavili prigodom otvorenja svoga „Narodnoga doma“ u Brežicama i nehotice nam dovodi na um jedno pitanje, koje je za naš društveni život osobito u posljednje vrijeme postalo upravo gorućim. To je pitanje „Društvenoga doma“ u Samoboru.

Dvorana hrv. pjevačkog društva „Jeke“, koja je kroz decenije služila jedinim utočištem društvenome životu u Sa-

PODLISTAK.

Jedan zapašteni grob.

Napisao Bogumil Toni.

Pokraj župne crkve samoborske stoji jedan zaboravljeni grob. Ljudstvo od najveće česti prolazi uz njega, a da ga i ne pozna i ne pita, čiji je. Ograda je groba od željeza, a takti je i krst, ali bez natpisa... Bit će te se samo tvrdoći željeza može da zahvali, što je još obilježeno ovo mjesto. Inako valjada ne bi i toga bilo... Kad se na dan Sviju sveti urešuju grobovi i pale svijeće pokojnicima, ovoga se groba nitko ne sjeća. Zaboravljen je... Jedne sam godine ipak opazio, da je na grobu dogorjevala jedna jedita svjećica. Ne znam, koja ga se pobožna duša spomenula. No u meni je i ona svjećica pobudila bolna, neizrečeno bolna čuvstva. Jadni zaboravljeni grobe... A ipak bi valjalo da te poznavamo, da te štujemo, da te se spominjemo i da te dolično obilježimo, kako bismo i mladjoj generaciji sačuvali spomen na tebe. Ta povijest se ovoga groba dotiče i povijesti života velikog hrvatskog pjesnika, a biću, koje je našlo pod ovom grudom zemlje posljednje svoje počivalište, sačuvana je trajna uspomena u neumrlim stihovima hrvatske pjesme.

Grob je to Julijane (Ljubice) Cantilijeve, idejala i nesudjene ljube pjesnika Stanka Vraza.

Kći trgovca Antuna Cantilija, bila je djevojka vanredne

ljepote i rijetkih duševnih vrлина. Kad je god. 1836. pohodio Vraz Samobor, upozna ovdje Ljubicu, koja ga tako zaniijela, te je ostala vječnim idejalom pjesničke njegove duše. Prekrasne njegove pjesme „Djulabije“ plod su ove ljubavi. U njima on pjeva čare i dražesti svoje Ljubice, njima povjerava šapat duše i osjeća je svoga sreća. Tu je on moli nježnim glasom, neka ga ne odbija, neka mu se smiluje, i neka mu ljubav sa ljubavlju vraća; u njima opisuje sreću, kad opaža, da se njezino srce ipak umekšaje, i kad joj se na licu javljaju tri biserne suze. No njegova je sreća kratka vijeka. Ljubica se uda za trgovca Englera, (1839.) a pjesnik plače i nariče za svojom nesudjenom ljubom. On sâm dovikuje, da je valja zaboraviti, ali utaman. Njegovo srce osjeća, da će je ljubiti do konca života. U najljepšoj dobi od 29 godina umrije Ljubica. Pjesnik saznaje za njenu smrt i prikazuje taj čas prekrasnim stihovima, valjada najljepšima između svih ostalih u „Djulabijama“.

Stanko Vraz spada među naše ilirske pjesnike, pa ga nalazimo u društvu prvaka onoga vremena. Rodjen Slovenac, dodje u Hrvatsku, obljubi je kao svoju drugu majku i ostaje joj vjeran do posljednoga svoga daha. Sâm piše o Hrvatskoj: „... ona mi je omilila kao mati, omilila kao sestra, omilila kao draga“. Što piše to i dokazuje svojim radom. Njegovo je književno djelovanje mnogostrano, pa je on jedini, koji je za ono doba, ostao po svome zvanju samo — književnik. Svojom pjesmom i svojim radom osvojio je Vraz jedno od prvih mjesta u razvitku hrvatske knjige. Ipak je neosporno, da su „Djulabije“, posvećene Ljubici,

moboru, pokazuje se već dulje vremena premalenom i nezgodnom. Svaka iole bolje posjećena zabava u njoj je skoro nemoguća. Na plesovima uslijed pomanjkanja prostora redovito nastaje neugodna vreva, koja traje daleko u noć. Kod koncerata opaža se gotovo uvijek, da znatan dio publike mora stajati na hodniku, izvržen prehladi i drugim kojekakvim neugodnostima. Na glumišnim predstavama, kod kojih ona tijesna pozornica ipak zauzima dobru polovicu prostora, još je gore. Kraj onoga neposrednoga kontakta publike s glumcima, više je žrtva nego li zabava prisustvovati prestavi.

Svi ti nedostaci opažali su se svakom prilikom. Želja za drugom udobnijom dvoranom, a i pomisao na društveni dom, koji bi odgovarao i inim potrebama naših društava, javljala se u više navrata. Razlog, s kojega nije došlo do nikakova čina, bio je među ostalim i taj, što je stara dvorana, kraj svih svojih nedostataka imala i jednu važnu prednost, — da je naime — hvala patriotskoj požrtvovnosti obitelji Bahovec — služila našim društvima besplatno.

U posljednje vrijeme ali i u tome pogledu kao da stojimo pred važnim promjenama. Svratište k „gradu Trstu“, u kome se nalazi dvorana, prelazi u druge ruke. Imade znakova, po kojima se može suditi, da će dvorana „Jeke“ postati sastavnim dijelom svratišta. U tome slučaju o besplatnoj upotrebi njezinoj naravno ne će moći biti govora. Pogovara se dapače, da će se dvorana „Jeke“ pregraditi u obične svratišne sobe, čim bi njezina uloga u našem društvenome životu bila dakako posvema dovršena. — Bilo kako bilo, — samoborskim društvima ne će po svoj prilici d o s k o r a preostati ino, nego oprostiti se sa svojim milim, ako i nezgodnim dosadanjim utočištem i za vremena misliti na — novo.

Stvar bi se po naša društva svršila najpovoljnije tako, da se uslijed privatne inicijative sagradi u Samoboru hotel s velikom udobnom dvoranom, koja bi u zimsko doba uz umjerenu cijenu stajala našim društvima na raspolaganje. Nu dodje li u opće u dogledno vrijeme do izgradnje takova hotela (potreba njegova pokazuje se sve više, osobito ljeti, kad nagrnu stranci), to nastaju dva važna pitanja. Prvo je pitanje: hoće li vlasnik hotela graditi zgradu u mjestu samome, ili će pretpostaviti položaj podalje od mjesta, koji ljeti pruža gostima više ugodnosti, ali je zimi slabo ili nikako pristupačan. U ovome slučaju bila bi i najljepša dvorana takova svratišta po naš društveni život, koji se razvija najviše zimi, tek od slabe koristi. Drugo je pitanje: hoće li se vlasnik hotela u opće odlučiti na to, da velik dio svoje zgrade upotrijebi za dvoranu, kad znade, da mu taj isti prostor u obliku svratišnih soba više nosi. Pred takim pitanjima obično nestaje svakoga obzira pojedinca prema društvu, te nije moguće na pojedinca izvesti ni ikakove presije.

Na što bi se pojedinac teško odlučio, laglje bi se odlučila — iznašam to samo kao želju — Samoborska štedionica, kad bi poput brežičke posujilnice sagradila svratište za ljetovališne goste, pa pri tome uzela u obzir i potrebe naših društava. Kako Samobor ide kao ljetovalište, lječilište i blizo susjedstvo — ako Bog da — znatne industrije, ljepšoj budućnosti ususret, držim, da bi samoborska štedionica s takim poduzećem sasna sigurno našla svoj račun.

Ne bi li se pak ni samoborska štedionica, bilo s kojega razloga, odlučila za takav način ulaganja dijela svojih kapi-

talija, to ne bi našim društvima preostalo ino, nego da prema onoj „uzdaj se u se i u svoje kljuse“ sama porade oko toga, da danas sutra za svoje potrebe sagrade svoj dom — društveni dom u Samoboru.

Od naših društava žalibože nijedno ne raspolaže ni iz daleka dovoljnom glavnicom, a da bi moglo primiti u svoje ruke akciju oko izgradnje makar kako čedna doma. Ali čega ne može jedno društvo samo, mogla bi da učine sva zajedno. Kakav bi mogao biti dom, čija izgradnja ne bi nadilazila financijalnu snagu (ne mislim gotovinu) naših društava, i kako bi se mogao namaknuti kapital za izgradnju njegovu o tom neka mi bude dozvoljeno progovoriti u budućem broju.

Već sada pako stavljam misao društvenoga doma na srce svim onima, kojih se tiče. Bez zgodnih prostorija, u kojima je pružena mogućnost saobraćaja društava i publike društveni život mora da presahne. Od kakih bi pak posljedica to bilo za Samobor, koji jest i hoće da bude ipak nešto više nego nego veliko selo, i koji hoće da bude svojim gostima ne samo korisno, nego i ugodno boravište, o tome nema nužde raspravljati. f. h.

Domaće vijesti.

„Samoborski list“ Naš 1. broj primljen je s očitim zadovoljstvom. Primili smo s više strana laskavih priznanica kako poradi sadržaja, tako i poradi svrhe, koji si je postavio naš list. To nas bodri u radu i napunja uvjerenjem, da smo udarali valjanim pravcem. — Molimos ve one, koji su se zakanili pretplatiti na list, da to što prije učine. Samo tako će nam biti moguće da odredimo njegovu nakladu. Mi se ufamo, da će naše čestito građanstvo učiniti sve, kako bi se opstanak lista osigurao. Pretplate prima tiskara našega lista. — Da pak prištedimo općinstvu put, poslat ćemo i čovjeka s namirama po kućama, a nadamo se pouzdano, da ga ne će nitko da odbije. Bilo bi doista žalosno, kad bi stvar u svome zametku morala da propane i to samo radi nehaja domaćih ljudi. — Imena onih, koji će se predplatiti, tiskat ćemo u budućem broju „Samoborskoga lista“.

Lične vijesti. Upravu ovdješnje kot. oblasti preuzeo je g. Š p a r h a k e l, pridijeljeni kot. predstojnik kod županijske oblasti, i to za vrijeme, dok stigne ovamo novo imenovani upravitelj gosp. Š e n o a. — Kot. sudac g. S o v a vratio se s dopusta i preuzeo ured.

Pedesetgodišnjica redovništva. Na angjeosku nedjelju 4. o. mj. slavio je sv. pjevanom misom u 11 i p o s a t i svoju 50 godišnjicu redovništva m. p. o. Kalasancije Ignacijevice Margreiter, vikar franjevačkoga samostana u Samoboru, u kome već dvadesetu godinu službuje na korist vjernika. — Rodjen je u Idriji god. 1.832., u red je stupio g. 1.854., a zaređen je 1.858. u slov. Gorici. Ako poživi, slaviti će svoju zlatnu sv. misu 21. rujna 1.908. Mi to vrijednomu svečaru i od srca želimo.

Imenovanja. Izučeni pravnik g. Milutin Jurčić imenovan je pravnim vježbenikom kod našeg kotarskog suda. — Ratno ministarstvo imenovalo je izučenoga pitomca kadetske škole gosp. Viktora baruna A l l n o c h a od Edelstadta časničkim zamjenikom u 53. pješačkoj pukovniji.

Nova školska godina. 1. rujna započela se školska godina 1.904.—5. U samoborsku školu popisano je ove godine 202 dječaka i 182 djevojčice, ukupno 384 obveza-

njegovo najljepše pjesničko djelo. To je prekrasan spomenik, što ga je za života sazdao pjesnik i sebi i svojoj nesudjenoj ljubavi. Djulabijama se dive već tada najveći književnici slavenskih naroda, s njima se danas ponosi hrvatska knjiga kao s dragocjenim uresom, što joj ga je u amanet ostavio neumrli Stanko Vraz. Što su Djulabije za hrvatsku književnost, neka govori i naš estetik Franjo Marković:

„One su poput Kollarove „Slavy deere“, ali narodnim slogom i pjesničkom ljepotom od nje mnogo vredniji svezan niz ljubavnih i rodoljubnih pjesama. U njima je Vraz ispjevao jezgru svoga duševnoga bica: prikazao je nježnost, slast i prijegor svoje žarke ljubavi za nesudjenu dragu, u tu prikazu prepleo je prirodne i duševne vrline i patnju, borbu i nadu svoje uže i svoje šire ilirske domovine, a završio apoteozom svoje preminule ljube i navještajem slobodne i sretno budućnosti svoga cjelokupnoga roda. — Cjelokupne Djulabije bit će po svom uzornom sadržaju i krasnom slogu za hrvatsku djevojku i mladića. Bog dao i za slovensku mladež, najplemenitije i najmilotnije štivo: ljepšega vijenca, savita od izborita cvijeca i dragoj i domovini, nema ni hrvatska ni slovenska knjiga.“

A evo tu ženu, koja je Stanka Vraza nadahnula, da je propjevao ovako ljupkim stihovima, pokriva naša gruda zemlje. . . . Da nije bilo nje, jamačno ne bi bilo ni ovih pjesama Stanka Vraza.

Sad će biti jasno, zašto sam grob Ljubice nazvao za-puštenim, zaboravljenim. . . .

Kad je što u svezi s duševnim plemićima naroda, kaka je bio Vraz, onda nam je sve učiniti, da se to sačuva i spasi ono, što je još moguće.

Valjalo bi nešto učiniti, da se otme ovaj priprosti humak zaboravi za sadašnost i budućnost.

Nekoć se na krstu nalazio ovaj natpis: „Ovdje počiva Julijana, (*26. prosinca 1.812) rođjena Cantily, udata Engler, umrla 22. svibnja 1.842. u 29. godini života svoga, i njezina kei Helena, umrla 22. kolovoza 1.848. Bog im daj vječni mir!“ — Danas nema više niti toga napisa —

Za otkrića Livadićeve spomen-ploče pohodilo je „Društvo hrvatskih književnika“ i grob Ljubice, pa joj ga ovjenčalo lavor vijencem. — To je bilo lijepo i hvalevrijedno. No pri tome ne smije da ostane. Mi treba da također nešto učinimo. Valjalo bi urediti ovaj grob i postaviti makar i čedan kamen sa zgodno odabranim napisom. Ne bi li ondje pristao i koji stih Stanka Vraza?! Misli se i onako, da su pjesme IV. dijela Djulabija [od 1.—13.] odgovor na pisma Ljubice oca, u kojima je zamolio Vraza, da napiše natpis za grob njegove keeri.)

Uvjeren sam, da bi se tako na ovome grobu rado zaustavio i stranac i domaći i posvetio mu s ganućem koji časak . . . Ovako su rijetki, koji i znadu za nj.

Uredjenje Ljubice groba bio bi čin dolična pijeteta i dužne pošte sjeni neumrloga pjesnika Stanka Vraza.

nika. Od polaska škole oprosteno je 17 dječaka i 18 djevojčica, polaziti će dakle svega 349 djece. — U šegrtsku je školu do danas upisan 71 naučnik. — U jednorazrednu pučku školu podvršku u Samoboru upisano je 100 dječaka i 60 djevojčica. Obuka je pōdnevna. Prijeka je potreba raširenja škole u višerazrednu. — Privatna pučka škola s pravom javnosti u Osretku, što ju je uzdržavalo „Dioničko društvo za hrvat. industriju stakla“ ukinuta je 1. rujna t. g.

Gradjenje hydro- i elektro-terapeutičkoga zavoda u Samoboru započet će se drugoga tjedna. O tome pōbliže u budućem broju.

Rudokopi u Rudama. Izmedju vlasnika rudokopa C. Fabera i rudarskoga društva „Germania“ sklopljen je najamni ugovor na 25 godina. Nama je moguće iznijeti neke potankosti ovoga ugovora, što će jamačno zainteresovati naše općinstvo. Po ovome ugovoru izvažat će rečeno društvo rudaču svaki dan, osim nedjelje i blagdana. U god. 1.905. izvest će se danomice 20 vagona; u god. 1.906.: 30 vagona; 1.907.: 40 vagona; 1.908. i slijedećih godina: 50 vagona rudače na dan. Ta će se rudača otpremati u razne lijevaonice inozemstva i to tako dugo, dok se ne utemelji dioničko društvo, koje će sagraditi lijevaonice u Samoboru. Budući da s izvažanjem rudače treba započeti već 1. siječnja 1.905., to bi se do toga vremena imala i željeznica izgraditi do Ruda.

Sa samoborske željeznice. Kako željeznički službeni list javlja, podijelilo je ministarstvo trgovine dioničkom društvu lokalne željeznice Zagreb-Samobor dozvolu za predradnju uskotračne lokalne željeznice od njezina zagrebačkog kolodvora do zagrebačke glavne postaje državnih željeznica.

Zdravstveno stanje pučanstva u Samoboru, kao i u istoimenom kotaru bilo je u mjesecu kolovozu dosta povoljno. Katari probavila, t. j. želuca i crijevlja, napose t. z. ljetna lijavica kod djece, bile su najčešće motrene bolesti. Domaća groznica pojavila se u malo slučajeva, i to isključivo u mjestima, koja leže u blizini rijeke Save. Od priljepčivih bolesti opstojе ospice u Samoboru od 20. lipnja, te je od ovih oboljelo 49 djece i jedna djevojka. Bolest je blage naravi, pak radi toplog vremena svi su oboljeli i ozdravili. — U mjesecu kolovozu umrlo je u samoborskom kotaru 30 osoba, a troje djece je mrtvo rodjeno. — Po općinama je umrlo: u Samoboru 5, od kojih dvojica iz Zagreba; u općini Podvrh 13, u općini Sv. Martin 10, u općini Sv. Nedjelja 5, napokon u općini Stupnik nije umrlo nitko. Slučaja silovite smrti nije bilo. Dr. B.

Samoborska pučka knjižnica i čitaonica održala je svoju glavnu skupštinu 28. kolovoza. Skupštinu je otvorio njezin predsjednik g. Antun Filipec srdačnim govorom. Preporuča članovima složan rad oko napretka čitaonice, i zahvaljuje na trudu gospodi kapelanu Noršiću i bogoslovcu Kocijaniću, koji su zapravo utemeljači ove čitaonice. Hvali i potpredsjedniku g. Klešćiću za darovane dvije slike: biskupa Strosmajera i zast. Bijankinija. — Blagajnik gosp. Herceg izviještuje o stanju blagajnice. Društvena gotovina iznosi K 209. — Iz izvještaja knjižničara g. Novaka razabire se, da knjižnica imade 572 knjige. Na čitanje je ove godine pozajmljeno 450 knjiga. G. Kocijanić predlaže, da se utemelji tamburaški zbor. G. Noršić oprašta se od članova, jer polazi u Slavoniju za kapelana. Kod obnove izbora izabrani su jednodušno u upravljajući odbor gg. Filipec, Klešćić, Juratović, Strmoli, Šuklje, Sidnay, Novak, Tanković, Vrbinsčak Noršić i Stj. Kocijanić. Iza toga je skupština završena, a članovi otpjevali su oduševljeno hrvatsku himnu. Poslije skupštine razvila se medju članovima animirana zabava, pa je otpjevano više pjesama pod ravnanjem gosp. Franje Hercega. Bilo je i tamburanja i deklamovanja. Gosp. Matota deklamovao je Šenoinu: „Vraga i postolara“, a g. Stj. Kocijanić Preradovićeva „Putnika“. Obojica su ubrala zaslužen priznanje. — Gornjogradska se čitaonica vrlo lijepo razvija i kroči stazom napretka. Čita se mnogo, pa se tako obrazovna njena svrha snažno promiče. Pohvaliti nam je njena predsjednika gosp. Filipca, koji se svojski trudi, da čitaonica ovako lijepo napreduje.

Vojno-veteransko društvo bana Jelačića u Samoboru poslalo je 5. o. mj. deputaciju k blagoslovu barjaka veteranskoga društva u Ježicama u Kranjskoj pod vodstvom svojih zapovjednika gg. Jenka i Kogoja.

Pripomoćna udruga samoborska održat će danas u 4 sata poslije podne glavnu skupštinu s običajnim dnevnim redom.

Nastrello čovjeka. Na 5. o. mj. nastrello je iz pištolje seljački momak Janko Vojak seljaka Miku Draškovića iz Vrbovca. Vojak je sumnjao, da je proljetos Drašković zapalio njegov štagalj i staju, pa je počinio zločin iz osvete. Doveden je u uze kot. suda.

Požar. 26. kolovoza porodila se vatra na posjedu g. Francekovića u Sv. Heleni. Šteta je znatna.

Poplava. Poradi kiše, koja je padala uzastopce dva dana, izašla je Gradna iz svoga korita, i mi smo opet 27.

pr. mj. doživili poplavu. To za nas nije doduše ništa novo, ai je šteta, koju nam takve poplave nanose, uvijek znatna. — Vidi se, da nam je regulacija Gradne od prijeko potrebe.

Imenici trgovaca i obrtnika. Kako su za poznatih svibanjskih događaja medju ostalim uništeni kod naše kot. oblasti očevidnici trgovaca i obrtnika, to se, kako doznajemo, pobrinula kot. oblast kod trg. komore u Zagrebu, da se navedeni očevidnici na temelju novih izvida na novo sastave. Upozorujemo trgovce i obrtnike, da je obavljanje njihovih pothvata bez obrtnice ne samo zabranjeno, nego i kažnjivo. Potrebno je, da svaki trgovac i obrtnik, prije nego započne svoj posao, od kotarske oblasti zatraži obrtnicu, a kada kod posla nastane kakova promjena glede vlasnika ili poslovne grane, ili preselenja, dužan je to svaki trgovac ili obrtnik prijaviti; pogotovo mora da to učini, kad posao obustavi, da mu se porezi i daće mogu obustaviti.

Kradja. U noći od 7. o. m. ukradene su svinje gdje. Kazić. Kad su oružnici pošli u potjeru, zlikovci su svinje ostavili na putu, a sami uhvatili još za vremena maglu. Sumnja se na dva strana nepoznata seljaka, koja su kasno u večer šetala po Samoboru i još zadirkivala u pojedine prolaznike.

Iskaz umrlih u Samoboru mjeseca kolovoza: Branimir Malec, učenik, 11 god., Gajeva ulica 46. — Vilim Lovrenčić, vlasnik jamničke kiselice, 65 god., Gajeva ulica 42. — Franjica Levak, dijete kočijaša, 11 mjeseci, Rudarska draga 12. — Magdalena Amberšek, 56 god., Samostanska ulica 32. — Mirko Hodnik, dijete čizmara, 11 mjeseci, Rambergova 32.

Gospodarstvo.

Jesen je već na domaku. Iza dugotrajne suše dobismo napokon i dosta kiše, jednim mahom i više, nego je bilo korisno. Silne bujice u noći od 25. na 26. kolovoza poplavile su i odnijele mjestimice s brdina i ono malo ljetine, što još nije suša uništila. Zemlja je sada dovoljno nakvašena, ali tragovi velike suše još se na sve strane opažaju, ma da se i jest koje šta već znatno oporavilo; napose se je kasni kukuruz, pak voće i groždje dosta lijepo ispunilo i prekrasno zarudilo. Velike kiše, koje su zaredale poslije 22. kolovoza, a potrajale su još i početkom rujna, dosta su rashladile uzduh, pa je bilo ozbiljne bojazni, da će vinogradima nanijeti znatne štete. Rujanske kiše osobito su pri-jale peronospori, te se je ona u dva tri dana tako naglo raširila, da su slabo ili manje škropljeni vinogradi od nje posvema opaljeni. Naravno, da će ovaj gubitak lišća spriječiti daljno stvaranje sladora u groždju.

Medjutim vrijeme je krenulo na bolje, a dao Bože, da tako i ostane! Ipak se već i do sada opazilo, da neke vrsti groždja gnjiju, ma da nijesu jagode ispucane. Nije to obična gnjilež, što nastaje uslijed preobilnog pritoka soka. Ovu je gnjilež prouzrokovala gusjenica grozdova moljca (Sauerwurm, Cochylis ambignella). Ovo je gusjenica druge generacije. Gusjenica prve generacije pojavlja se za cvatnje, zaprede nitima grozdove petljice, pa ih izjeda. U srpnju izleže se iz njezine kukuljice leptir i snese po petljicama i po jagodama svoja jajašca. Kad se iz jajeta izvali mala gusjenica zavuče se ona u jagodu i izjeda u njoj pečke (sjemenke). Iz jedne jagode prelazi gusjenica u drugu jagodu, onda u treću i t. d. Ranjena jagoda dobiva veći prtok soka, koji na probušeni otvor dolazi u direktan doticaj s uzduhom i svjetlom te jagoda uslijed toga počne gnjiti, a sok se u njoj uzociti, cikne. Gnjilež se širi od zaražene jagode, i na ostale susjedne jagode i to tijekom lakše i hitrije, što su više jagode u grozdu zbijene. Ove gnjile jagode treba što prije odstraniti i upotrebiti za ocat. Nipošto ih ne valja miješati sa zdravim groždjem, jer se vino od njih uzociti.

Ove godine našli smo u tri vinograda i bijele gnjiloće. Ova je bolest kod nas hvala Bogu još dosta rijetka, pa zato i manje poznata, ali treba živo nastojati, da se ne raširi. Pojavlja se obično na donjem kraju grozda, ali gdjekada i ozgō a i postrance. Ovom bolesti zaražene jagode zadobe uvehlo lice, blijedo-crvene su, a poslije budu sve bjelije i kao oparene, a petljice su najprije uvehle, a onda suhe. Ova bolest zahvati isprva samo po nekoliko jagoda, a onda se širi dosta naglo dalje, dok konačno ne zarazi cio grozd. Zasada još ne poznamo lijeka, kojim bi se dalo predusresti ovoj pogibeljnoj bolesti, ali možemo dosta uspješno zaustaviti njezino širenje, pa tako barem veću čest grozda spasti. A to se daće postići tako, da bolesni dio grozda odrežemo oštrim škaricama i to vazda nešto malo dalje preko uvehloga odnosno posušenog dijela peteljke. Rana se na peteljci zasuši, a preostali se dio grozda pravilno dalje razvija. Odrezane česti grozdova valja pažljivo sakupiti i u vatri spaliti.

U najnovije vrijeme pokrenula se živa akcija, kako da se pomogne našem narodu u bijedi, koja ga čeka od ljetošnje nestašice hrane i krme. Inicijativa je potekla od

preuzv. g. bana, pak su pozvani i svi veliki župani, da izvijeste o stanju ljetine u svojoj županiji. Na poziv banov bila je sazvana u Zagreb dne 27. kolovoza anketa, u kojoj bijahu zastupana naša novčana, vjeresijska i gospodarska društva i trgov.-obrtničke komore po svojim poslanicima i jošte neki stručnjaci. Svrha ovoj anketi bijaše da vijeća o sredstvima i načinu, kako bi se najzgodnije dalo narodu pomoći, da što manje strada od posljedica suše. Ovakovo posavjetovanje mnogo može poslužiti namijenjenoj svrsi, ali držimo, da će plemenito ovo nastojanje samo onda potpuno moći uspjeti, ako nadje odasvud pravog odziva. Držimo, da je sada dužnost svakoga Hrvata da posvjedoči

svoj patriotizam i da priskoči u pomoć narodu svomu, jer sad mu pomoći treba. Pravi će rodoljub s najvećom pripravnosti a uz najnižu cijenu rado ustupiti narodu suvišak svoga priroda, a ne će kod toga za sebe tražiti ni kakove koristi. Okorišćivati se nevoljom narodnom bio bi grijeh, koji u nebo vapi za osvetom. Ali bojimo se, da će se i u ovoj potrebi narodnoj naći bezdušnih spekulanta i krvopija, koji se već sada zlorado smiju, kako će iz ove ljute nevolje narodne izvući što veću korist za sebe. Od takovih bezdušnika treba se narodu našem pomnjivo čuvati. Neka bježi od njih kao od kuge, jer tko njihovih dopane šaka, taj već cio iz njih ne izlazi.

Oproštaj.

Svim mojim prijateljima i znancima, s kojima se na polasku iz Samobora nijesam mogao lično oprostiti, kličem srdačni „S Bogom!“

Nova Bukovica, dne 8. rujna 1904.

Vjekoslav Noršić, kapelan.

Izgubljena je jedna članska knjižica „Narodne pomoćnice“ broj 2.871, člana Mike Ratešića iz Bedra. — Pošten nalaznik umoljava se, da istu povrati povjereniku „Narodne pomoćnice“, I. Mülleru u Samoboru.

Objava.

Častim se p. n. općinstvu objaviti, da sam radi pomanjkanja prikladnoga dućana prinuđen bio, da svoju samoborsku podružnicu napustim.

Zahvaljujući se na dosele iskazanoj blagonaklonosti, molim uljudno moje p. n. mušterije, da se u slučaju potrebe izravno na moju poslovnicu u Zagrebu, ulica Marije Valerije br. 4 obratiti izvole, gdje im je najpompnija podvorba zajamčena.

S odličnim štovanjem

IVAN KOUDELKA, slastičar
u ZAGREBU.

Prodaje se.

Radi selidbe prodaje se jeftino pokućstvo jedne spavaće sobe u barokstilju. — Upitati se u Samoboru,

Rambergova ulica broj 35.

!! Putovanje u Ameriku !!

snižene cijene

III. razred

iz Zagreba u New-York

140 kruna

sa brzimi parobrodima, prevoz preko mora 7 do 8 dana.

Izvršna opskrba!

Otprema putnika iz Zagreba svake subote i ponedjeljka.

L. MAŠEK I DRUG

ZAGREB, Preradovičev trg broj 8.

Javna zahvala.

Povodom ozdravljenja moje mile kećeri od dugotrajne i ozbiljne bolesti, ugodna mi je dužnost da se zahvalim veleučenoj gg. dru. Biščanu i dru. Ortynskomu, koji su napornim trudom i svojom osobitom liječničkom vještinom bolesnicu od prerane smrti spasili.

Mijo Tischler u Samoboru, Gajeva ulica.

Jošte u ovoj godini vučenje

srećaka kraljice Jelisave

na godinu 3 vučenja.

Glavni zgodidak iznosi: **100.000 kruna.**

Srećke kraljice Jelisave puštamo uz originalne u službenoj obavijesti označene uvjete po prvom subskripcionom tečaju (bez providbe i troškova). Prijave primamo već danas.

a) Uz gotovinu kod preuzimanja srećaka, u tom slučaju ima nam se kod narudžbe položiti kapara od 1 kruna po komadu, a ostatak cijene dospjeva najkašnje osam dana iza izdanja srećaka.

b) Uz obročno otplaćivanje, kupac ima pravo igre iza kako je položio drugi obrok; i to:

10	komada	u	mjesečnim	obrocima	po	K	3.—
25	"	"	"	"	"	"	7.50
50	"	"	"	"	"	"	15.—
100	"	"	"	"	"	"	30.—

Bankovna tvrtka

KRONFELD I DR., ZAGREB.

Srećke se mogu u svako doba prodati ili založiti.